

37-15 (47.60)
Л-20

Рез 5943

Н. С. ПАТОЛІЧАЎ
ЗМ. 15 (476)

П-206

**АБ ЗАДАЧАХ
КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ
(большэвікоў)
БЕЛАРУСІ**

**на
арганізацыйна-гаспадарчаму
ўмацаванню калгасаў
і далейшаму ўздыму
сельскай гаспадаркі
рэспублікі**

5 35725-6

1941

ДЗЯРЖАўНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БССР
МІНСК 1951

37015 (4760) ~~Рез 5945~~

М-20 Н. С. ПАТОЛІЧАЎ

АБ ЗАДАЧАХ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (большэвікоў) БЕЛАРУСІ

па
арганізацыйна - гаспадарчаму
ўмацаванню калгасаў
і далейшаму ўздыму
сельскай гаспадаркі
рэспублікі

Даклад
на VI пленуме ЦК КП(б)Б

Ф.К.

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БССР
МІНСК 1951

Президентская библиотека
Республики Беларусь

2 009000 109964

АБ ЗАДАЧАХ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (большэвікоў) БЕЛАРУСІ ПА АРГАНІЗАЦЫЙНА-ГАСПАДАРЧАМУ ЎМАЦАВАННЮ КАЛГАСАУ І ДАЛЕІШАМУ ЎЗДЫМУ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ РЭСПУБЛІКІ*

Таварышы! Пленум Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі склікан для абмеркавання пытанняў калгаснага будаўніцтва, далейшага ўздыму сельскай гаспадаркі і ўзмацнення партыйнай і палітычнай работы ў вёсцы. Сельская гаспадарка рэспублікі з'яўляецца важнейшым участкам дзейнасці КП(б)Б. Разам з тым, Компартия (большэвікоў) Беларусі, выконваючы ўказанні таварыша Сталіна, вядзе рознабаковую работу ва ўсіх іншых галінах гаспадарчага і культурнага будаўніцтва.

Працоўныя Совецкай Беларусі разам з усім савецкім народам самааддана змагаліся за ажыццяўленне пасляваеннага пяцігадовага плана краіны. Няспынная ўвага і клопаты партыі, урада, асабіста таварыша І. В. Сталіна аб беларускім народзе адыгралі рашаючую ролю ў паспяховым выкананні пасляваеннага пяцігадовага плана ў рэспубліцы.

Адноўлена і развіваецца на больш высокай тэхнічнай аснове, чым да вайны, прамысловасць Беларусі. Яе валавая прадукцыя з 1945 па 1951 год павялічылася ў 5,6 раза. Асабліва хутка развіваецца машынабудаванне. Аб'ём вытворчасці машынабудаўнічай прамысловасці за гэты перыяд вырас больш чым у 8 разоў і ў 3,2 раза супроць даваеннага ўзроўню. Развіваецца энергетычная база і прамысловасць будаўнічых матэрыялаў. Праведзена вялі-

* Скарочаная стэнаграма.

кая работа па аднаўленню, будаўніцтву і добраўпарадкаванню сталіцы рэспублікі — Мінска і іншых прамысловых цэнтраў.

Невычарпальная жыццёвая сіла калгаснага ладу, вялікае падтрыманне большэвіцкай партыі і савецкай улады далі магчымасць калгаснаму сялянству Беларусі ў найкарацейшы тэрмін вырвацца з разарэння і галечы, у якую кінулі яго фашысцкія акупанты. Калгасы Беларусі аднавілі сваю грамадскую гаспадарку, перавысілі даваенны ўзровень па развіццю грамадскай жывёлагадоўлі. Вялікія рэвалюцыйныя пераўтварэнні адбыліся ў заходніх абласцях Беларусі, дзе асноўная маса працоўных сялян уступіла на шлях калгаснага жыцця.

Савецкая дзяржава пастаянна аказвае ўсебаковую дапамогу беларускаму народу ў справе матэрыяльна-тэхнічнага аснашчэння сельскай гаспадаркі. Па ўказанню таварыша Сталіна ў 1950 годзе магучасць машына-трактарнага парка МТС рэспублікі была павялічана ў паўтара разы і значна перавысіла даваенны ўзровень.

Пасля Айчыннай вайны ў Беларусі адноўлены і значна расшыраны ўстановы навукі і культуры, сетка школ і медыцынскіх устаноў. Нясмынна павышаецца матэрыяльны і культурны ўзровень жыцця працоўных.

Поспехі Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі і працоўных рэспублікі ў ажыццяўленні пяцігадовага плана бясспрэчныя. Але партыйныя арганізацыі, Цэнтральны Камітэт КП(б) Беларусі дапусцілі ў сваёй рабоце рад сур'ёзных недахопаў і памылак, асабліва ў кіраўніцтве сельскай гаспадаркай. Гэтыя памылкі і недахопы былі падвергнуты своечасовай і глыбокай крытыцы Цэнтральным Камітэтам ВКП(б) і, перш за ўсё, у прынятай у маі 1950 года пастанове «Аб недахопах у кіраўніцтве ЦК КП(б) Беларусі сельскай гаспадаркай».

Задача данага пленума ЦК КП(б) Беларусі заключаецца ў тым, каб на аснове большэвіцкай крытыкі і са-

макрыткі разгледзець вынікі работы партыйных арганізацый рэспублікі па выкананню ўказанняў ЦК ВКП(б) і вызначыць далейшыя задачы нашай работы.

I

ВЫНІКІ 1950 СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАГА ГОДА У БЕЛАРУСІ

АБ ВЫКАНАННІ ПАСТАНОВЫ ЦК ВКП(б) «АБ НЕДАХОПАХ У КІРАЎНІЦТВЕ ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРКАЙ»

Нашы задачы ў развіцці сельскай гаспадаркі рэспублікі вызначаны рашэннем лютаўскага Пленума Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і трохгадовым планам развіцця грамадскай калгаснай і саўгаснай прадуктыўнай жывёлагадоўлі.

Лютаўскі Пленум ЦК ВКП(б) устанавіў, што «галоўнай задачай партыі ў калгасным будаўніцтве з'яўляецца далейшае арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне сельска-гаспадарчай арцелі, памнажэнне грамадскай уласнасці калгасаў».

У пастанове аб трохгадовым плане развіцця грамадскай калгаснай і саўгаснай прадуктыўнай жывёлагадоўлі Совет Міністраў СССР і ЦК ВКП(б) паставілі ва ўвесь рост задачу ўсямернага развіцця жывёлагадоўлі як цэнтральную задачу партыі і дзяржавы ў развіцці сельскай гаспадаркі.

Ад Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі і Совета Міністраў БССР, ад усіх партыйных і савецкіх органаў патрабуецца настойлівая палітычная і арганізатарская работа па ажыццяўленню гэтых гістарычных рашэнняў партыі і ўрада, вызначаючых шляхі пасляваеннага ўздыму соцыялістычнай сельскай гаспадаркі.

ЦК КП(б)Б і многія арганізацыі КП(б) Беларусі

дапусцілі сур'ёзныя недахопы ў рабоце па ажыццяўленню гэтых дырэктыв партыі і ўрада.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) указаў, што ЦК КП(б) Б, многія абкомы і райкомы партыі незадавальняюча займаюцца справай умацавання і развіцця грамадскай гаспадаркі калгасаў, не вядуць належнай барацьбы за хутчэйшае павышэнне ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур, незадавальняюча займаюцца работай машына-трактарных станцый, дрэнна кіруюць справай развіцця грамадскай жывёлагадоўлі ў калгасах і саўгасах, не праяўляюць належных клопатаў аб падборы і выхаванні кадраў сельскагаспадарчых органаў, асабліва кіруючых кадраў калгасаў, недастаткова кіруюць калгасным будаўніцтвам у заходніх абласцях рэспублікі.

Цэнтральны Камітэт КП(б) Беларусі падвергся таксама крытыцы за дрэннае кіраўніцтва абкомамі і сельскімі райкомамі партыі, за недастатковую дапамогу ім у палепшанні арганізацыйна-партыйнай і палітычнай работы, за дапушчэнне сістэматычнага адставання раду раёнаў.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б), прыняўшы пастанову «Аб недахопах у кіраўніцтве ЦК КП(б) Беларусі сельскай гаспадаркай», аказаў неацанімую дапамогу беларускай партыйнай арганізацыі, узброіў яе баявой праграмай барацьбы за далейшае ўмацаванне і развіццё калгаснага ладу, за ўсямерны ўздым грамадскай гаспадаркі калгасаў, за карэннае палепшанне партыйнага кіраўніцтва калгасным будаўніцтвам. Пастанова Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) мае велізарнае значэнне ў ідэйна-палітычным росце і згуртаванні партыйных арганізацый Беларусі.

* * *

У прайшоўшым 1950 годзе партарганізацыі КП(б) Беларусі правялі значную работу па выкананню пастановы Цэнтральнага Камітэта ВКП(б).

Перш за ўсё неабходна далажыць пленуму ЦК аб выніках работы Компарты ў 1950 годзе па калектывізацыі сялянскіх гаспадарак Брэсцкай, Пінскай, Баранавіцкай, Маладзечненскай, Гродненскай абласцей і заходніх раёнаў Полацкай вобласці. У гэтай рабоце дасягнуты значныя поспехі.

У 1950 годзе партыйныя арганізацыі заходніх абласцей значна ўзмацнілі масава-палітычную работу ў вёсцы, расшырылі сувязі з масамі сялян-беднякоў і сяраднякоў. Пераканаўшыся ў перавагах калгаснага ладу і зламаўшы супраціўленне кулацтва, асноўная маса працоўных сялян цвёрда стала на калгасны шлях, актыўна ўдзельнічае ў будаўніцтве маладых калгасаў, у іх умацаванні.

На 1 студзеня 1950 года ў заходніх абласцях БССР налічвалася 4 792 калгасы, якія аб'ядноўвалі 39,3 процанта сялянскіх гаспадарак. На 1 студзеня 1951 года ў заходніх абласцях налічвалася 6 054 калгасы, якія аб'ядноўваюць 83,7 процанта сялянскіх гаспадарак. Да 1 лютага процант узрос да 85. Гэтыя вынікі трэба лічыць сур'ёзнай палітычнай перамогай.

Цяпер нашай неадкладнай задачай у заходніх абласцях з'яўляецца завяршэнне калектывізацыі і ўсямернае палітычнае і арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў.

* * *

Буйнейшым пытаннем, над якім у прайшоўшым годзе працавала КП(б) Беларусі, з'яўляецца ўзбудуенне калгасаў ва ўсходніх абласцях рэспублікі і часткова — у заходніх абласцях. Як вядома, у Беларусі пераважалі ў большасці дробныя сельскагаспадарчыя арцелі, што сур'ёзна стрымлівала іх развіццё, рост грамадскай гаспадаркі, уздым прадукцыйнасці працы, прымяненне перадавой сельскагаспадарчай тэхнікі і дасягненняў аграбілагічнай навукі.

У адпаведнасці з указаннямі Цэнтральнага Камітэта

ВКП(б) партыйныя арганізацыі Беларусі, пры актыўным падтрыманні калгаснага сялянства рэспублікі, правялі вялікую палітычную і арганізатарскую работу па ўзбуйненню дробных калгасаў. У выніку гэтай работы на базе 9 770 дробных калгасаў, якія меліся ва ўсходніх абласцях рэспублікі на 1 студзеня 1950 года, к сучаснаму моманту створана 3 228 аб'яднаных калгасаў.

Пачалося ўзбуйненне калгасаў і ў заходніх абласцях рэспублікі, дзе на базе 1 472 дробных калгасаў створана 624 аб'яднаныя калгасы.

Работа, праведзеная Компартыяй (большэвікоў) Беларусі ў 1950 годзе па аб'яднанню калгасаў, мае велізарнае палітычнае і гаспадарчае значэнне. Гэта — адно з найбольш буйных мерапрыемстваў партыі ў калгасным будаўніцтве, якое ўзнімае ўсю справу калгаснага будаўніцтва на новую вышыню.

У цяперашні час задача заключаецца ў тым, каб пры класці максімум намаганняў па арганізацыйнаму і гаспадарчаму ўмацаванню аб'яднаных калгасаў.

Узбуйненне калгасаў адкрывае перад сельскай гаспадаркай Беларусі велізарныя перспектывы ў яе развіцці. Чым гэта абгрунтоўваецца, чым пацвярджаецца? Аб'яднанне калгасаў дало магчымасць больш мэтазгодна, больш правільна размясціць паміж калгасамі ворныя землі, лугі, пашы і тым самым больш прадукцыйна іх выкарыстоўваць. Больш мэтазгодна паміж калгасамі размеркаваліся працоўныя рэсурсы. Значна ўзрасла грамадская гаспадарка калгасаў: павялічыліся грамадскія землі, грамадская жывёлагадоўля. Узрасла колькасць працаздольных у кожным калгасе. Усё гэта адкрыла новыя магчымасці для больш прадукцыйнага выкарыстання тэхнікі, больш высокай арганізацыі і прадукцыйнасці працы. Стварылася магчымасць круглагадовай арганізацыі такіх жыццёва важных работ у калгасах, як будаўніцтва грамадскіх і вытворчых будынкаў і памяшканняў, здабыча і вывазка ўгнаенняў. Інакш цяпер будучь вы-

карыстаны сродкі на гаспадарчае і культурнае будаўніцтва. Ліквідуецца існаваўшае распыленне сродкаў. Узбуйненне калгасаў стварае магчымасці для больш высокага ўзроўню вядзення калгаснай гаспадаркі, і наша задача заключаецца ў тым, каб гэтыя магчымасці па-большэвіцку ў найкарацейшы тэрмін рэалізаваць.

Многія аб'яднаныя калгасы рэспублікі, асабліва такія перадавыя калгасы, як імені Сталіна Старадарожскага раёна (старшыня калгаса тав. Завесін К. І.), імені Кірава Аршанскага раёна (старшыня калгаса тав. Салтановіч Т. Е.), «Маяк кунізму» Барысаўскага раёна (старшыня калгаса тав. Мухін А. Е.), імені Гастэла Мінскага раёна (старшыня калгаса тав. Валодзька М. Н.), «Комінтэрн» Магілёўскага раёна (старшыня калгаса тав. Сяргееў І. В.), «1-е Мая» Слуцкага раёна (старшыня калгаса тав. Казёл В. П.), «Рассвет» Кіраўскага раёна (старшыня калгаса тав. Арлоўскі К. П.), «Шлях да кунізму» Брагінскага раёна (старшыня калгаса тав. Сабаленка І. Л.), імені Тэльмана гэтага-ж раёна (старшыня калгаса тав. Радчанка А. І.), імені Сталіна Кармянскага раёна (старшыня калгаса тав. Нікіцін К. К.), «Комсамол Гомельшчыны» Гомельскага раёна (старшыня калгаса тав. Васіленка Н. Г.), «Чырвоны Сцяг» Давыд-Гарадоцкага раёна (старшыня калгаса тав. Велясніцкі І. А.), «Большэвік» Вілейскага раёна (старшыня калгаса тав. Скабей І. І.) і іншыя ўжо ў 1950 годзе сваёй вытворча-гаспадарчай дзейнасцю наглядна паказалі правільнасць і неабходнасць узбуйнення калгасаў.

Але гэта пацвярджаецца не толькі на асобных калгасах. Першыя станоўчыя вынікі ўзбуйнення калгасаў дастаткова пераканаўча відаць у выніках сельскагаспадарчага года па раду важнейшых галін калгаснай вытворчасці.

Калі рэспубліка ў 1950 годзе не выканала плана веснавой сяўбы і недапушчальна зацягнула яе, то план сяўбы азімых культур быў значна перавыканан з павелі-

чэннем плошчаў азімых па калгасах у параўнанні з 1949 годам на 410 тысяч гектараў, у тым ліку па калгасах усходніх абласцей БССР на 78,5 тысячы гектараў. Сяўба азімых была праведзена на больш высокім узроўні.

Аб'яднаныя калгасы ў большасці сваёй вырасталі больш высокі ўраджай, чым у 1949 годзе, арганізавана правялі сельскагаспадарчыя работы, што дало магчымасць рэспубліцы датэрмінова выканаць дзяржаўны план збожжанарыхтовак, выканаць план паставак бульбы. На працадні калгаснікі ў гэтым годзе атрымліваюць больш, чым у 1949 годзе.

* * *

Якія вынікі ў развіцці грамадскай жывёлагадоўлі?

Калгасы Беларусі ў 1950 годзе зрабілі значны крок уперад у выкананні трохгадовага плана развіцця грамадскай прадуктыўнай жывёлагадоўлі. Вось даныя.

1. **Выкананне гадовага дзяржаўнага плана.** Цалкам па рэспубліцы дзяржаўны план развіцця грамадскай жывёлагадоўлі ў 1950 годзе выканан калгасамі: па буйнай рагатай жывёле — на 102,8 процанта, па авечках і козах — на 107,1 процанта, па конях — на 118,7 процанта; план развіцця пагалоўя свіней выканан толькі на 79,5 процанта і па птушцы — на 51,6 процанта.

2. **Тэмпы росту.** Пагалоўе грамадскай жывёлы ў калгасах рэспублікі ў прайшоўшым годзе павялічылася: па буйнай рагатай жывёле — на 31,7 процанта, у тым ліку па каровах — на 88,7 процанта, па свіннях — на 36,6 процанта, па авечках і козах — на 42,2 процанта. Колькасць коней у калгасах узрасла на 46,5 процанта.

3. У параўнанні з даваенным калгасы рэспублікі маюць: буйнай рагатай жывёлы — 133,2 процанта, авечак — 142,5 процанта, свіней — 134,2 процанта, коней — 106,8 процанта.

ЦК КП(б) Беларусі ў развіцці грамадскай жывёлагадоўлі паставіў у 1950 годзе як неадкладную задачу і

сканцэнтраві ўвагу партыйных арганізацый на павышэнні ўдзельнай вагі матачнага пагалоўя ў грамадскім статку. Колькасць кароў на малочна-таварных фермах павялічылася за гэты год на 88,7 процанта ў параўнанні з наўнасцю на 1 студзеня 1950 года.

Як бачыце, зроблен пэўны крок уперад у гэтай справе.

У развіцці грамадскай жывёлагадоўлі мы дапускаем рад вельмі сур'ёзных недахопаў. Але можна з упэўненасцю заявіць, што калгасы рэспублікі ў выніку праробленай работы маюць усё для таго, каб у 1951 годзе не толькі паспяхова выканаць, але і перавыканаць трохгадовы план развіцця грамадскай прадуктыўнай жывёлагадоўлі.

Выконваючы пастанову Цэнтральнага Камітэта ВКП(б), партыйнай арганізацыі КП(б) Беларусі значна палепшылі масава-палітычную работу ў калгасах. Важную ролю ў гэтай справе адыгрывае расшырэнне і ўмацаванне сеткі пярвічных партарганізацый у калгасах. Калі на 1 студзеня 1950 года ў калгасах рэспублікі была 881 пярвічная партарганізацыя, якія аб'ядноўвалі 4 964 комуністы, то на 1 студзеня 1951 года лік калгасных партарганізацый у рэспубліцы ўзрос да 1 737, партыйна-кандыдацкіх груп — да 98 і агульная колькасць камуністаў у іх — да 11 854 чалавек. Комсамольскія арганізацыі ёсць у 6 337 калгасах з колькасцю комсамольцаў 107 276.

Кіруючыся ўказаннем таварыша Сталіна аб тым, што гаспадарчыя поспехі, іх трываласць і працягласць цалкам і поўнасцю залежаць ад поспехаў партыйна-арганізацыйнай і партыйна-палітычнай работы, ЦК, абкомы і райкомы КП(б)Б ажыццяўляюць рад мерапрыемстваў, накіраваных на ўсямернае палепшанне партыйна-палітычнай работы ў калгасах.

Адным з важнейшых такіх мерапрыемстваў з'яўляецца арганізацыя палітычных дакладаў у калгасах сіламі асноўных кадраў актыва Компартыі (большэвікоў) Беларусі. Можна лічыць сур'ёзным дасягненнем, што звыш 7 900 кіруючых рэспубліканскіх, абласных і раённых партыйных і савецкіх работнікаў сістэматычна, не радзей аднаго разу ў адзін — паўтара месяцы, выступаюць з дакладамі ў калгасах рэспублікі, ахапляючы гэтымі дакладамі вялікую колькасць калгаснікаў — звыш аднаго мільёна чалавек.

Цэнтральны Камітэт увёў у сістэму выступлення кіруючых работнікаў з палітычнымі дакладамі і лічыць зусім неабходным неаслабна праводзіць гэтае мерапрыемства і далей.

Цэнтральны Камітэт прыняў рашэнняў, накіраваных на палепшанне масава-палітычнай і культурна-асветнай работы на вёсцы; аб палепшанні кінёабслугоўвання сельскага насельніцтва, аб уздыме фізкультурна-спартыўнай работы і стварэнні дабравольнага спартыўнага таварыства «Калгаснік», аб палепшанні кніжнага гандлю і іншых.

Сэнс гэтых рашэнняў у тым, каб выкарыстаць усе сродкі масава-палітычнай і культурна-асветнай работы для павышэння палітычнай свядомасці і культурнага ўзроўню калгаснікаў.

Вялікую ролю ў агульным палепшанні масава-палітычнай работы ў вёсцы адыграла выбарчая кампанія па выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных, у ходзе якой працавалі агітатарамі звыш 170 тысяч чалавек партыйнага і беспартыйнага актыва, забяспечыўшых шырокае разгортванне агітацыйна-масавай работы ў вёсцы.

У ходзе цяперашняй выбарчай кампаніі па выбарах у Вярхоўны Совет БССР масава-палітычная работа ў вёсцы, пры ўсіх наяўных недахопах, вядзецца ў такіх маштабах, якія сведчаць аб далейшым расшырэнні і ўма-

цаванні сувязей партыйных арганізацый з масамі, аб росце новых кадраў беспартыйнага актыва, аб велізарных магчымасцях для далейшага ўздыму партыйна-палітычнай работы ў вёсцы.

ЦК КП(б) Беларусі, кіруючыся пастановай Цэнтральнага Камітэта ВКП(б), ажыццявіў і праводзіць рэспубліканскае мерапрыемства ў папярэджанне кіраўніцтва абкомамі і райкомамі партыі, умацаванню іх кіруючымі кадрамі і аказанню ім практычнай дапамогі ў пастаноўцы арганізацыйна-партыйнай і партыйна-палітычнай работы.

Робота бюро і апарата ЦК КП(б) Беларусі накіравана на ўмацаванне сувязі з мясцовымі партыйнымі арганізацыямі, на ўважлівае вывучэнне практыкі кіраўніцтва партарганізацый калгасным будаўніцтвам, на своєчаснае знішчэнне памылак і недахопаў у іх рабоце, на аказанне канкрэтнай дапамогі ў хутчэйшым пераадоленні адставання сельскай гаспадаркі.

ЦК КП(б) Беларусі абмеркаваў за гэты перыяд рэспубліканскія справаздачы абкомаў і райкомаў партыі, даслаў іх кіраўніцтву калгасным будаўніцтвам, умацаваў партыйна-савецкае кіраўніцтва раду адстаючых раёнаў. У заходніх вобласцях, з мэтай умацавання партыйна-савецкага апарата, апрача работнікаў палітаддзелаў, накіравана вялікая група кіруючых работнікаў і спецыялістаў.

Такім чынам, у рабоце партыйных арганізацый КП(б) Беларусі ў перыяд пасля выхаду ў свет пастановы Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) «Аб недахопах у кіраўніцтве ЦК КП(б) Беларусі сельскай гаспадаркай» і рашэнняў V пленума ЦК КП(б) Беларусі дасягнуты пэўныя вынікі і забяспечаны неабходныя прадпасылкі для паспяховага выканання гэтых рашэнняў.

Аднак, таварышы, ЦК КП(б)Б, абкомамі, райкомамі партыі і партарганізацыямі рэспублікі зроблены толькі першыя крокі ў выкананні пастановы Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і рашэнняў V пленума ЦК КП(б) Беларусі.

Трэба прызнаць, што па раду важнейшых пытанняў развіцця сельскай гаспадаркі мы не дабіліся істотных змяненняў у 1950 годзе і не пераадолелі яшчэ адставання сельскай гаспадаркі рэспублікі. Гэта адносіцца, перш за ўсё, да ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур у калгасах. Значная частка калгасаў рэспублікі не дабілася сур'ёзнага павышэння ўраджайнасці. У асобных абласцях, асабліва ў Віцебскай, Полацкай, Магілёўскай, многія калгасы атрымалі нізкі ўраджай. Тлумачыцца гэта тым, што пытанні барацьбы за высокую культуру земляробства, за высокія ўраджаі ўсё яшчэ не стаяць у цэнтры ўвагі ўсіх партыйных арганізацый. Гэта пацвярджаецца недавальняючай работай па ўвядзенню і асваенню правільных травапольных севазвотаў у калгасах, неразумнем рашаючага значэння для павышэння ўраджайнасці ва ўмовах Беларусі справы накаплення і ўнясення ў глебу мясцовых арганічных і мінеральных угнаенняў.

Калгасы не дабіліся поўнага і эфектыўнага выкарыстання грамадскіх зямель. Значныя плошчы пахаці, сенакосных і пашавых угоддзяў фактычна не выкарыстоўваюцца, зараслі хмызняком, засмечаны каменнямі, падвергліся забалочванню. Гэта з'яўляецца вынікам недаацэнкі з боку партыйных арганізацый, савецкіх і сельскагаспадарчых органаў усёй важнасці поўнага і высокапрадукцыйнага выкарыстання перададзеных калгасам на вечнае карыстанне зямель, як асноўнага сродку сельскагаспадарчай вытворчасці.

Адзін з сур'ёзных недахопаў партыйнага кіраўніцтва калгасным будаўніцтвам у рэспубліцы заключаецца ў тым, што кіруючыя партыйныя органы ў належнай меры не ўлічваюць узросшыя патрабаванні ў кіраўніцтве калгасамі. Узбуйненне калгасаў у велізарнай меры павысіла адказнасць партарганізацый за іх арганізацыйнае і гаспадарчае ўмацаванне. На жаль, многія абкомы і райкомы партыі не зразумелі гэтага, не здолелі ўмацаваць аб'яднаныя калгасы праверанымі і кваліфікаванымі

кіруючымі кадрамі, недаацанілі ўзросшую ролю вытворчых брыгад і брыгадзіраў пасля ўзбуйнення калгасаў.

Абкомы і райкомы партыі не даходзяць да кожнага калгаса, кіруюць калгасамі недыферэнцыравана, мяркуюць аб іх стане па сярэдніх лічбах, не ўлічваюць складанасці кіравання буйнымі калгасамі і неабходнасці больш канкрэтнай дапамогі кіраўнікам калгасаў. Таму такія важныя пытанні, як калгаснае землеўпарадкаванне, вызначэнне калгасных цэнтраў, разгортванне будаўніцтва гаспадарчых і іншых грамадскіх пабудов у аб'яднаных калгасах, узбуйненне вытворчых брыгад, планаванне вытворчасці і наладжванне ўліку працы, вырашаюцца ў многіх калгасах вельмі марудна і некваліфікавана.

Адсутнасць пастаянных і неаслабных клопатаў з боку партыйных і савецкіх органаў аб арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні кожнага калгаса ў паасобку прывяло да таго, што некаторыя з аб'яднаных калгасаў з'яўляюцца адстаючымі.

Асабліва відны гэтыя недахопы кіраўніцтва арганізацыйна-гаспадарчым умацаваннем калгасаў з боку партыйных, савецкіх, сельскагаспадарчых органаў у заходніх абласцях БССР, дзе работа па палітычнаму і арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаванню калгасаў сур'ёзна адстае ад тэмпаў стварэння новых калгасаў. Брэсцкі, Гродненскі, Баранавіцкі, Маладзечненскі і Пінскі абкомы КП(б)Б за апошні час аслабілі работу па калектывізацыі і тым самым пазбаўляюць сябе магчымасці сканцэнтравать усе сілы партарганізацый на палітычным і арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні калгасаў.

Мы не здолелі ў належнай меры выкарыстаць у 1950 годзе і не выкарыстоўваем цяпер велізарныя ўнутраныя вытворчыя магчымасці і рэзервы калгасаў для хутчэйшага развіцця іх грамадскай гаспадаркі, не накіроўваем і не арганізуем у належнай меры масы калгаснікаў на паспяховае выкананне канкрэтных задач калгаснага будаўніцтва і ўздыму сельскай гаспадаркі.

Тое-ж трэба сказаць аб недавальняючым выкарыстанні велізарнай дапамогі, якую аказваюць нам партыя і ўрад у матэрыяльна-тэхнічным аснашчэнні МТС.

Не глядзячы на тое, што трактарны парк рэспублікі ў 1950 годзе значна павялічыўся, машынна-трактарныя станцыі Беларусі недавыканалі гадавы план трактарных работ на 7,1 процанта. Многія МТС вялі трактарныя работы ў калгасах на нізкім узроўні, не выканалі сваіх дагавораў з калгасамі, не аказвалі ім неабходнай агра-намічнай дапамогі. Прадуючынасьць машынна-трактарнага парка МТС была зусім недастатковай.

Стан арганізацыйна-партыйнай і масава-палітычнай работы партыйных арганізацый КП(б) Беларусі, не глядзячы на некаторае палепшанне, усё яшчэ не адпавядае тым узрослым патрабаванням, якія прад'яўляе Цэнтральны Камітэт ВКП(б).

Факты паказваюць, што многія абкомы і райкомы партыі ў практыцы кіраўніцтва сельскай гаспадаркай не дабіліся правільнага спалучэння гаспадарчай работы з партыйна-палітычнай, не засвоілі большэвіцкага метаду кіраўніцтва гаспадаркай, дапускаюць падмену савецкіх і сельскагаспадарчых органаў, павярхоўна кіруюць калгасамі і далёка яшчэ стаяць ад калгасаў.

Наша галоўная задача ў кіраўніцтве сельскай гаспадаркай заключаецца ў тым, каб забяспечыць далейшае павышэнне ўзроўню партыйнага і гаспадарчага кіраўніцтва калгасным будаўніцтвам, усямерна развіваць крытыку і самакрытыку з мэтай знішчэння сур'ёзных недахопаў у кіраўніцтве калгасамі. Неабходна сканцэнтравать усе сілы партыйных арганізацый КП(б) Беларусі на тым, каб поўнасьцю пераадолець у 1951 годзе адставанне сельскай гаспадаркі рэспублікі, разгарнуць усенароднае соцыялістычнае спаборніцтва за атрыманне высокага ўраджаю і паспяховае выкананне трохгадовага плана развіцця грамадскай жывёлагадоўлі, забяспечыць хуткае

развіццё грамадскай гаспадаркі калгасаў і далейшае павышэнне матэрыяльнага і культурнага добрабыту калгаснікаў.

II

АБ МЕРАХ ПА АРГАНІЗАЦЫЙНА-ГАСПАДАРЧАМУ УМАЦАВАННЮ КАЛГАСАЎ І ДАЛЕЙШАМУ ЎЗДЫМУ СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРКІ

1. НЕАДКЛАДНЫЯ ПЫТАННІ АРГАНІЗАЦЫЙНА-ГАСПАДАРЧАГА УМАЦАВАННЯ КАЛГАСАЎ

Таварышы! Я ўжо прыводзіў даныя, якія характарызуюць маштабы нашай работы па ўзбуйненню калгасаў.

Неабходна, каб усе партыйныя арганізацыі, усе нашы кіруючыя партыйныя, савецкія і сельскагаспадарчыя кадры ў поўнай меры асмыслілі сутнасць велізарных змяненняў у жыцці калгасаў і тых новых задач, якія стаяць перад намі ў сувязі з узбуйненнем калгасаў.

Узбуйненне калгасаў азначае стварэнне спрыяльных умоў для хутчэйшага ўздыму прадукцыйных сіл сацыялістычнага землеўладання і жывёлагадоўлі, для шырокага ўкаранення сродкаў механізацыі і электрыфікацыі ва ўсе галіны сельскагаспадарчай вытворчасці і правільнага, высокаэфектыўнага іх выкарыстання, для будаўніцтва добраўпарадкаваных калгасных цэнтраў з шырока развітай сеткай кінёўстановак, радыёвузлоў, культурна-асветных устаноў. Узбуйненнем калгасаў намнога паскараецца вырашэнне адной з важнейшых задач камуністычнага будаўніцтва — задачы ліквідацыі процілегласці паміж горадамі і вёскай.

На жаль, многія нашы партыйныя і савецкія работнікі неглыбока глядзяць на справу ўзбуйнення калгасаў, вядуць гэтую работу на нізкім узроўні і дапускаюць вялікія памылкі і недахопы, што адмоўна адбіваецца на дзейнасці калгасаў.

Паспяховае развіццё буйнай, шматгалінавай грамадскай гаспадаркі аб'яднаных калгасаў магчыма толькі пры ўмове кваліфікаванага кіраўніцтва імі, строгага захавання сталінскіх прынцыпаў калгаснага будаўніцтва, планавага вядзення гаспадаркі, укаранення ў практыку дасягненняў савецкай сельскагаспадарчай навукі. Усё гэта патрабуе значнага павышэння ўзроўню кіраўніцтва ўзбуджэннямі калгасамі з боку партыйных, савецкіх і сельскагаспадарчых органаў і кіруючых кадраў калгасаў. Тыя з нашых таварышаў, якія лічаць, што, правёўшы арганізацыйную работу па ўзбуджэнню калгасаў, яны ўжо выканалі асноўныя задачы, звязаныя з узбуджэннем, глыбока памыляюцца, не разумеюць, якой напружанай і кропатлівай павінна быць цяпер арганізатарская работа па ўмацаванню калгасаў.

У выніку ўзбуджэння калгасаў адказнасць партыйных арганізацый за работу кожнага калгаса намнога павысілася. Неабходна сканцэнтравать увагу партыйных арганізацый КП(б)Б на вырашэнні важнейшых і неадкладных задач арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання аб'яднаных калгасаў.

Таварыш Сталін вучыць нас, што «калгасы, як сацыялістычная форма арганізацыі гаспадаркі, могуць паказаць цуды гаспадарчага будаўніцтва, калі на чале іх стаяць сапраўдныя рэвалюцыянеры, большэвікі, камуністы».

Таму першай і рашаючай задачай з'яўляецца ўмацаванне кіруючых кадраў калгасаў, перш за ўсё састава старшынь калгасаў. Цэнтральны Камітэт ВКП(б) даў нам вычарпальныя ўказанні па гэтаму пытанню і запатрабаваў забяспечыць вылучэнне ў якасці старшынь аб'яднаных калгасаў правяраных у палітычных і дзелавых адносінах спецыялістаў сельскай гаспадаркі, а таксама найбольш аўтарытэтных практыкаў, здольных кіраваць буйнай грамадскай гаспадаркай.

Так, у калгасе «Чырвоны Кастрычнік» Брагінскага раёна, Палескай вобласці, які мае 6 563 гектара зямлі,

474 калгасныя двары і 695 працаздольных калгаснікаў, старшынёй калгаса выбран аграном тав. Краўчанка. Пасля ўзбуйнення калгас паспяхова правёў уборку ўраджаю сельскагаспадарчых культур, своечасова выканаў план здачы сельскагаспадарчых прадуктаў дзяржаве, поўнасю засыпаў насенныя фонды, выканаў план развіцця пагалоўя грамадскай жывёлы.

Такія прыклады ёсць у кожнай вобласці і ў кожным раёне.

Аднак праробленая намі работа па ўмацаванню састава старшынь калгасаў з'яўляецца недастатковай. З 3 228 старшынь калгасаў усходніх абласцей спецыялістаў сельскай гаспадаркі налічваецца ўсяго 197 чалавек. У заходніх абласцях рэспублікі з 6 054 старшынь калгасаў ёсць толькі 20 спецыялістаў сельскай гаспадаркі. З ліку партыйна-савецкага актыва ў 1950 годзе па рэспубліцы вылучана старшынямі калгасаў усяго 750 чалавек.

У рэспубліцы налічваецца звыш 10 тысяч спецыялістаў сельскай гаспадаркі, аднак з іх працуюць старшынямі калгасаў усяго 217 чалавек. З гэтага відаць, што ў нас яшчэ недаацэньваецца велізарнае прынцыповае значэнне вылучэння спецыялістаў сельскай гаспадаркі старшынямі калгасаў.

У некаторых калгасах пасля іх узбуйнення на кіруючыя пасты трапілі людзі, якія не адпавядаюць прызначэнню па сваіх палітычных і дзелавых якасцях, часта малапільменныя, не карыстаюцца павагай і давер'ем калгаснікаў.

Да кіраўніцтва многімі калгасамі вылучаны малавосьпытныя работнікі. Гэтых работнікаў трэба вучыць, выхоўваць. Значна горш, што на кіруючыя пасты ў некаторых калгасах трапілі людзі недастойныя, якія скампраметавалі сябе, папіраюць інтарэсы дзяржавы, інтарэсы калгасаў, парушаюць Статут сельгасарцелі, пагарджаюць павагай калгаснікаў.

У Віцебскай вобласці ў радзе калгасаў старшынямі працуюць людзі, якія раней скампраметавалі сябе на рабоце недастойнымі паводзінамі, дапускалі парушэнні Статута сельгасарцелі.

У калгасе імені Энгельса Полацкага раёна, Полацкай вобласці змяніліся ўжо два старшыні ўзбуйненага калгаса. Цяпер працуе трэці. Хіба ў калгасе мог быць пры гэтым парадак? У гэтым калгасе да цяперашняга часу не прынят Статут сельскагаспадарчай арцелі, праўленне не прыняла маёмасці ад былых дробных калгасаў і не ведае яе наяўнасці. Не выканан план камплектавання ферм ні па аднаму віду жывёлы, дапушчан недасеў азімых, зябліва ўзарана ўсяго 40 процантаў да плана. Калгас да гэтага часу не прыступіў да апрацоўкі ільнотрасты.

У калгас імені Леніна Крупскага раёна, Мінскай вобласці прыехаў дакладчык ЦК КП(б)Б тав. Красоўскі. Калгаснікі сабраліся паслухаць дакладчыка, праяўляючы цікавасць да палітычнага пытання. Але каго не маглі знайсці ў калгасе? — Старшыні калгаса. Пытае тав. Красоўскі ў калгаснікаў: «Дзе-ж ваш старшыня?» Яму адказваюць: «Не шукайце, не знойдзеце, мы і самі-б хацелі на яго паглядзець, але ён заўсёды п'яны». І сапраўды яго не знайшлі. На другі дзень сабралася ў калгасе праўленне і зноў без старшыні. Такім людзям нельга даяраць кіраўніцтва калгасамі.

Мы павінны, таварышы, паклапаціцца, каб на чале калгасаў стаялі людзі, якія па свайму кругазору выдзяляліся-б з масы калгаснікаў, каб гэта былі людзі больш перадавыя.

Мне могуць сказаць — усё гэта ісціны, ці варта аб іх гаварыць? Так, вядома, ісціны. Але дазвольце запытацца, чаму гэтымі ісцінамі грэбуюць? Чаму робіцца наперакор гэтым ісцінам?

На паседжанні бюро ЦК разглядалася пытанне аб выкарыстанні зямель калгасам імені Варашылава. Паста-

нова па гэтаму пытанню вам вядома. Пытаемся ў старшыні калгаса:

— Як калгаснікі глядзяць на ўзнятае пытанне аб стане зямель у калгасе?

— Яны прызнаюць, што землі засмечаны.

— А як яны разглядаюць прапанову камісіі ЦК?

— Нічога, кажа, лічаць правільнай. Рады, што камісія прыехала.

— Ну, а як яны глядзяць на ачыстку зямель практычна?

— Яны, кажа, чакаюць, што камісія сама і ачысціць землі калгаса. (Смех.)

А што выявілася на справе? Як толькі рашэнне ЦК КП(б)Б было абмеркавана на сходзе калгаса, больш 400 калгаснікаў вышлі на ачыстку зямель. Калгас актыўна вядзе гэтую работу і цяпер.

У Мінскай вобласці такія факты не адзінаковыя. Не так даўно ў прысутнасці сакратара Рудзенскага райкома тав. Маркава мне прыйшлося гутарыць са старшынёй калгаса імені Х з'езда комсамола Беларусі тав. Свістуном. Кажу старшыні:

— Вельмі зараслі ў вас лугі, глядзіце, як рэдка стаяць стагі з сенам. Побач паша ў такім-жа стане.

— Так, кажа, зараслі.

— Ну, а чаму не ачышчаеце?

— Халодна, — кажа і ўсміхаецца.

— Рашэнне ЦК па калгасу імені Варашылава ведаеце?

— Не памятаю.

— Але рашэнне апублікавана ў газетах, вы павінны яго чытаць. У вас, як відаць, ёсць мерапрыемствы, план мясячніка па ачыстцы зямель?

— Не, кажа, не памятаю.

Яго выручае тав. Маркаў, — падказвае яму; не хо- чацца сакратару райкома, каб старшыня так выглядаў.

Пытаюся ў старшыні:

— Як-жа гэта так? Вы, аказваецца, газеты не чытаеце.

— А яны, кажэ, прыходзяць пачкамі, раз у тры дні. Ды я і не асабліва ў іх разбіраюся. Я прайшоў усяго тры класы і чацверты калідор.

Сказаў і засмяўся.

Такі ўзровень развіцця гэтага старшыні калгаса.

На жаль, пакуль яшчэ не рэдка здараюцца выпадкі, калі вылучаныя на пасаду старшынь калгасаў людзі аказваюцца па свайму ўзроўню свядомасці і актыўнасці ніжэй узроўню радавых калгаснікаў. Ясна, што ад гэтага сур'ёзна церпіць справа калгаснага будаўніцтва.

Партыйныя арганізацыі павінны аказаць сур'ёзную дапамогу кіруючым кадрам калгасаў і, у першую чаргу, старшыням калгасаў. Кіраўніцтва аб'яднаным калгасам нязмерна больш складанае, чым калгасам дробным. Ад старшыні дробнага калгаса не патрабавалася такога палітычнага кругаору, арганізатарскіх якасцей і дзелавой кваліфікацыі, як ад старшыні калгаса аб'яднанага. Аб'яднаны калгас — гэта буйнае сацыялістычнае прадпрыемства, яго гаспадарка шматгалінавая, складаная.

Вырасціць добрых кіраўнікоў узбуйненых калгасаў — справа не простая, яна патрабуе штодзённай работы партыйных арганізацый. Цяпер партыйныя і савецкія кіраўнікі абласцей і раёнаў не могуць абмяжоўвацца каротка-тэрміновымі выездамі ў калгасы, як гэта было раней. Зусім недапушчальнай з'яўляецца практыка, якая склалася ў асобных абласцях і раёнах, калі старшыні калгасаў бясконца выклікаюцца на розныя паседжанні і нарады, адрываюцца ад практычнай работы і праводзяць у калгасе не больш палавіны рабочага часу. Добрыя старшыні калгасаў вельмі занепакоены такім становішчам. Але затое для гультаяў гэтыя парадкі проста-такі на руку.

Абласныя і раённыя камітэты партыі павінны разглядаць справу падбору і выхавання старшынь калгасаў, усямернай дапамогі ім у кіраванні калгаснай гаспадаркай як першую і рашающую задачу ў арганізацыйна-гаспа-

дарчым умацаванні аб'яднаных калгасаў. У гэтым зроблена яшчэ мала.

Трэба прадаўжаць вылучаць старшынямі калгасаў спецыялістаў сельскай гаспадаркі. У сувязі з узбуйненнем калгасаў патрэба ў спецыялістах сельскай гаспадаркі на месцах сур'ёзна ўзрасла. Яны патрэбны і для вылучэння на пасады старшын калгасаў і непасрэдна для агранамічнай і заатэхнічнай дзейнасці. Таму ў бліжэйшыя два гады мы павінны перавесці на работу ў калгасы не менш 2 — 3 тысяч спецыялістаў сельскай гаспадаркі. Трэба пайсці на далейшае вылучэнне на кіруючую работу ў калгасы партыйных, савецкіх і гаспадарчых работнікаў, здольных хутка авалодаць справай кіраўніцтва буйнай соцыялістычнай гаспадаркай.

Далей, неабходна ўсямерна расшыраць работу па падрыхтоўцы і перападрыхтоўцы старшын і іншых кіруючых работнікаў калгасаў у школах і на курсах. Гэтым школам і курсам патрэбна ўвага абкомаў і райкомаў. Да веснавой сяўбы гэтага года трэба забяспечыць навучанне на месячных курсах не менш 5 тысяч старшын калгасаў, як гэта ўстаноўлена рашэннем ЦК КП(б)Б. Да выкладання на гэтых курсах павінны быць прыцягнуты лепшыя кадры партыйных арганізацый, вядучыя спецыялісты.

Так стаіць пытанне аб старшынях калгасаў. Вырашэнне гэтай задачы ў значнай ступені забяспечыць поспехі ў калгасным будаўніцтве, ва ўздыме сельскай гаспадаркі рэспублікі.

* * *

Неадкладнай задачай у арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні калгасаў з'яўляецца навядзенне парадку ў калгасным землекарыстанні. Даныя сведчаць аб вельмі сур'ёзным адставанні гэтай работы. Работа па землепарадкаванню і падрыхтоўка да выдачы дзяржаўных актаў

на вечнае карыстанне зямлёй праведзены ўсяго ў 1 215 калгасах. Унутрыгаспадарчае землеўпарадкаванне вядзецца марудна.

Марудныя тэмпы землеўпарадкавання калгасаў тармозяць усю арганізацыю калгаснай вытворчасці. Неабходна сканцэнтравать усе сілы землеўпарадчых і агранамічных работнікаў сельскай гаспадаркі, МТС і саміх калгасаў на хутчэйшым правядзенні землеўпарадкавання і ўвядзенні і асваенні правільных травапольных севазваротаў у калгасах.

* * *

Правільнае вядзенне гаспадаркі ў буйным калгасе патрабуе стварэння такіх вытворчых брыгад, якія змаглі-б уласнымі сіламі забяспечыць вядзенне асноўных сельскагаспадарчых работ на буйных масівах у садружстве з трактарнымі брыгадамі МТС.

У дробных калгасах паляводчыя брыгады камплектаваліся ў большасці выпадкаў у саставе 15 — 20 чалавек. Ва ўмовах буйнага калгаса такія састаў паляводчых брыгад непрыёмальны.

Якія прыблізныя размеры паляводчых брыгад павінны быць ва ўзбуйненым калгасе? Вопыт перадавых калгасаў Беларусі паказвае, што паляводчая брыгада, якая налічвае ад 60 — 70 да 100 — 120 калгаснікаў, здольна шырокім фронтам весці пасеўныя і ўборачныя работы, абмалот і іншыя работы і поўнасю выкарыстоўваць сельскагаспадарчую тэхніку. Колькасць брыгад у калгасе не павінна перавышаць 7 — 10, інакш імі немагчыма будзе кіраваць.

Колькі мець у калгасе брыгад, як іх камплектаваць, каго паставіць на чале брыгады, як арганізаваць работу брыгады, за што павінна змагацца брыгада — усё гэта пытанні, якія патрабуюць уважлівага разгляду.

Брыгадныя ўчасткі ў палях севазваротаў павінны

складаць не менш 40 — 50 гектараў, каб не стрымліваць прымянення машыннай тэхнікі. Апрача паляводчых вытворчых брыгад, у кожным калгасе павінны быць створаны пастаянныя брыгады па жывёлагадоўлі, кормаздабыванню і будаўніцтву. Іншыя брыгады могуць стварацца з улікам напрамку калгаса (садоўніцтва, гародніцтва і інш.). Стварэнне брыгад павінна ісці строга па вытворчаму прынцыпу, у адпаведнасці з інтарэсамі грамадскай калгаснай вытворчасці. На чале брыгад павінны стаяць лепшыя людзі, якія карыстаюцца павагай і давер'ем калгаснікаў, даказалі сваю адданасць калгаснаму ладу і здольнасць арганізаваць працу калгаснікаў. Трэба прызнаць, што ўмацаванне і ўпарадкаванне працы ў вытворчых брыгадах калгасаў у нас вельмі адстае. 1950 год большасць аб'яднаных калгасаў рэспублікі закончыла з дробнымі вытворчымі брыгадамі. Арганізацыя працы ў іх вельмі незадавальняючая.

У некаторых аб'яднаных калгасах брыгады ўзбуйнілі, але ўзбуйнілі механічна, ператварыўшы былыя дробныя калгасы ў вытворчыя брыгады. У гэтых брыгадах засталіся коні і іншыя сродкі вытворчасці дробных калгасаў і нават прадуктыўная жывёла. Ніякага палепшання ў дзейнасці гэтых вытворчых брыгад не адбылося. Гэтыя брыгады аказаліся прадастаўленымі самім сабе. У такіх выпадках аб'яднаны калгас не прадстаўляе сабой адзінага калектыва, ён як-бы падзяляецца на тыя-ж дробныя калгасы — цяпер паляводчыя брыгады. Многія нашы таварышы не бачаць у гэтым небяспекі для ўзбуйненага калгаса. Але гэтая небяспека ёсць.

Больш таго, у многіх аб'яднаных калгасах яшчэ не прыняты адзіныя нормы выпрацоўкі і расцэнкі работ. Яны засталіся ранейшымі, якімі былі ў былых дробных калгасах. Гэта ўносіць разброд у работу вытворчых брыгад, бо ў многіх дробных, асабліва адстаючых, калгасах нормы выпрацоўкі былі заніжаны, а расцэнкі работ завышаны. Гэтыя нормы непрыемальныя для буйнай

соцыялістычнай гаспадаркі. Пакінуць іх — значыць арыентаваць ужо на пройдзенае, на адстаючае. Марудзіць з пераглядам норм — значыць тармазіць развіццё ўзбудных калгасаў.

Неўпарадкаванасць арганізацыі працы ў многіх калгасах вядзе да адставання грамадскай жывёлагадоўлі. У адных калгасах грамадская жывёлагадоўля сканцэнтравана ў адной жывёлагадоўчай брыгадзе, у другіх — у спецыялізаваных брыгадах. Ёсць нямала калгасаў, у якіх грамадскую жывёлу калгаснікі даглядаюць па чарзе. Абязлічка ў доглядзе грамадскай жывёлы з'яўляецца бічом грамадскай жывёлагадоўлі.

Недаацэнка значэння правільнай арганізацыі працы калгаснікаў, адсутнасць у многіх калгасах дыферэнцыяванага ўліку і аплаты працы наносіць сур'ёзную шкоду ўмацаванню працоўнай дысцыпліны ў калгасах. Колькасць калгаснікаў, якія не выпрацавалі ўстаноўленага мінімуму працадзён, усё яшчэ значная.

Задача партыйных, савецкіх і сельскагаспадарчых органаў у справе арганізацыі працы ў калгасах заключаецца ў тым, каб надаць вялікае палітычнае значэнне гэтаму пытанню і забяспечыць ва ўсіх калгасах Беларусі высокую арганізацыю працы, якая адпавядае інтарэсам справы калгаснага будаўніцтва і ўздыму сельскай гаспадаркі.

На працягу лютага гэтага года ва ўсіх аб'яднаных калгасах павінна быць забяспечана стварэнне і неабходнае ўмацаванне вытворчых брыгад з улікам асаблівасцей кожнага калгаса, які аб'яднаўся, падбор палітычна надзейных і прыгодных у дзелавых адносінах брыгадзіраў, перагляд устарэўшых і заніжаных норм выпрацоўкі і расцэнак работ у працэднях і прыняцце новых норм выпрацоўкі з улікам росту тэхнікі і ўзроўню прадукцыйнасці працы, дасягнутага перадавымі калгасамі і калгаснікамі.

Неабходна надаць велізарнае значэнне справе пра-

вільнага і поўнага выкарыстання працоўных рэсурсаў калгасаў. У сувязі з узбуйненнем калгасаў працоўныя рэсурсы размяркоўваюцца больш роўнамерна. Але і цяпер нярэдка прыходзіцца чуць заявы з боку кіруючых партыйных і савецкіх работнікаў аб існуючым нібыта недахваце людзей у некаторых калгасах, як аб прычыне адставання ў гаспадарчых работах. Гэта зусім няправільна. Калгасы рэспублікі, асабліва пасля іх узбуйнення, маюць дастатковую колькасць людзей, якія пры правільнай іх расстаноўцы і поўным выкарыстанні матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў, узрослых сродкаў механізацыі могуць з поспехам праводзіць усе сельскагаспадарчыя работы ў самыя сціслыя тэрміны.

Наш народ працавіты. Правільна арганізаваць працу, усямерна развіваць сацыялістычнае спаробніцтва працаўнікоў сельскай гаспадаркі, не патураць рвацкім і паразітычным элементам, падтрымліваць і заахвочваць перадавікоў, абатгульняць і пашыраць перадавы вопыт — вось што патрабуецца ад партыйных арганізацый.

Пытанні арганізацыі працы ў калгасах непарыўна звязаны з планаваннем калгаснай вытворчасці. Зыходзячы з адзінага народнагаспадарчага плана і выканання заданняў дзяржавы па кожнаму калгасу, неабходна забяспечыць арганізацыю сапраўды навуковага планавання калгаснай вытворчасці як аператыўнага, так і перспектыўнага.

Неадкладна ва ўсіх калгасах разгарнуць работу па складанню гадавых вытворчых планаў і прыхода-расходных каштарысаў, а таксама вытворчых заданняў брыгадам, жывёлагадоўчым фермам, разгледзець і зацвердзіць іх на агульных сходах калгаснікаў. Трэба замацаваць за вытворчымі брыгадамі зямельныя ўчасткі і неабходныя